ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

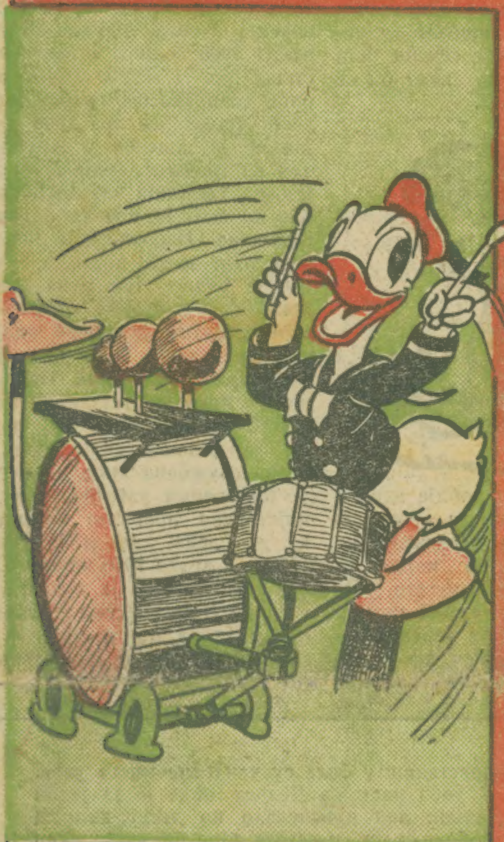

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVI — Број 116 — Субота, 20 март 1954

МИКИ трага за Мула-лом

ПРВИ СУСРЕТ С РОМАНТИКОМ

6

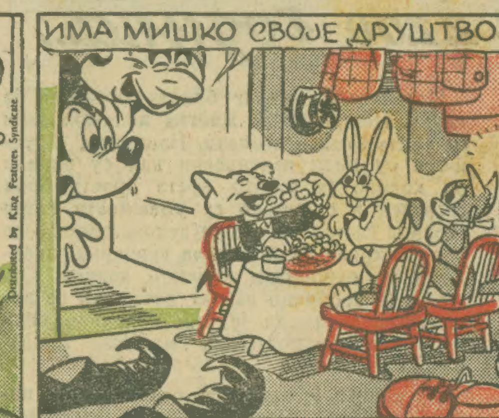

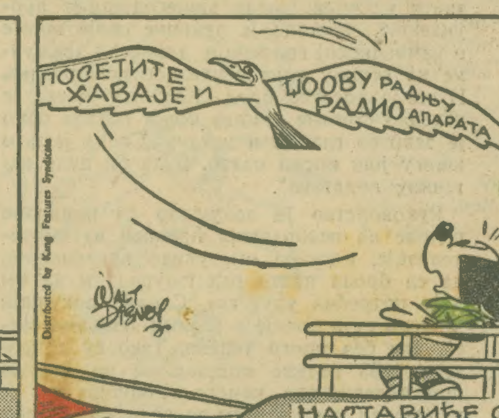

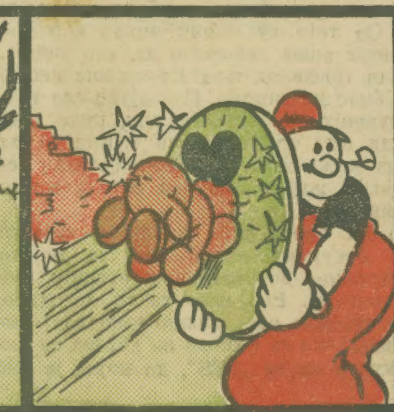

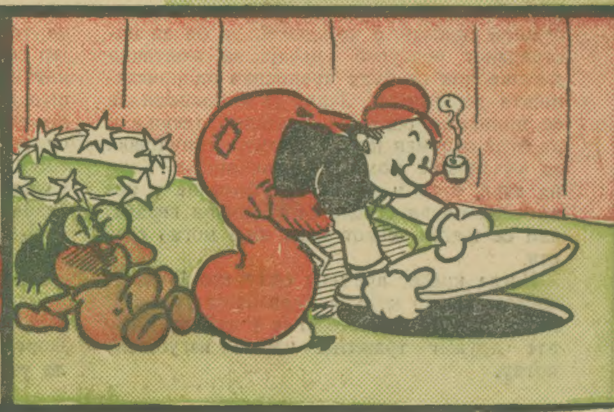

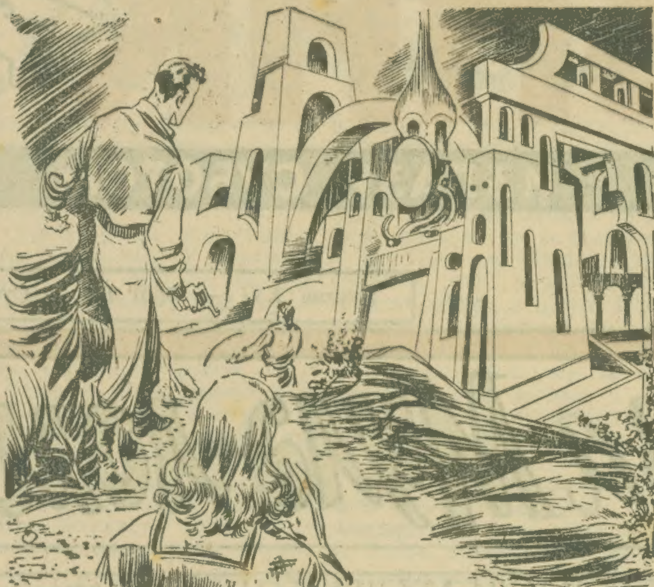

Б. Е. ИРИ

Долина плаве магле

(5)

Најзад, после неколико часова, које су нестрпљење и радозналост чинили необично дугим, угледали су кроз разређену маглу најпре врх неке куле, а затим обрисе великих грађевина. Читаво дно пространe долине било је као засејано зградама. У средини назирао се некакав велик, заобљен предмет, који је, уколико је ниво магле опадао, све више добијао облик неког чудног брода у облику торпеда, са узаним цевима са стране које су се пружале од кљуна према крми.

Али, посматрачи су чекали кад ће магле сасвим нестати да би могли да виде оно што их је највише занимало и што је и било најважније: уснуле становнике тог необичног града. Магла је све више отицала и по долини су се вукли још само плави маглени праменови. После пола часа и њих је нестало и сунце је, ко зна после колико векова, поново обасјало долину.

— Погледај! — прошапута Ален. — Има их на стотине... тих људи који су заспали у плавој магли пре... пре ко зна колико година или векова. Кад, Томе, кад?

III

Сад ћемо то дознати, — одврати мирно трезвени Кервуд. — Хајде да сиђемо и... — Његове речи прекиде Алетхино грчевито јецање. Она је нетремице гледала у долину, а низ лице су јој се сливали потоци суза. Кад се Ален и Кервуд окретоше и погледаше је зачуђено, она показа руком на долину и само затресе главом.

Дуго Ален није могао да извуче од ње ниједне речи и тек кад се сасвим прибрала почела је да одговара на његова питања. Говорила је ужурбано и узбуђено, трудећи се свим силама да њен говор буде што јаснији, разумљивији и убедљивији.

Ален ју је пажљиво слушао, прекидајући је само покаткад, кад би хтео да затражи неко објашњење. Најзад, он се окрете Кервуду и рече му на енглеском:

— Слушај, Томе! Чини ми се да сам је прилично разумео. Не бих могао да кажем да ли сам ја то почео да разумевам њен језик, или се, пак, она труди да свој говор што више прилагоди латинском. Но, било како било, она каже да већина људи из долине припада њеном народу, али да су они „везани". Мислим да је тиме хтела да каже да су засужњени, да су нечији робови. Поновила ми је то на шест разних начина. Поред тога, неколико пута ми је рекла да треба да се чувамо Дванаесторице. Ко су они, немам појма. Да ли си ти штогод разумео, Рамоне?

— Она каже да су Дванаесторица страшни и моћни, — одврати водич.

— Без обзира да ли је то тачно или не, потребно је да се добро наоружамо, Томе, — рече Ален дижући се са земље. — Време је да пођемо, а на шта ћемо све наићи тешко је унапред чак и наслутити.

Неколико тренутака касније, наоружани револверима, спуштали су се низ падину. Нису били прешли ни половину пута кад су се неки од уснулих у тајанственом граду већ почели покретати. Ваздух је био испуњен потмулим јечањем, као да се стотину људи наједном стало будити из мучног и тешког сна. Кад су стигли на ивицу долине, многи од становника уснулог града већ су седели, гледајући збуњено око себе. Ален, који се налазио на челу својих другова, наједном је застао и узбуђено повикао:

— Погледај, Томе! Погледај оног човека у оклопу... он уопште не личи на Алетхине сународнике. Он је... Зар је то могућно... Па ипак, то је шпански конквистадор из 16 века!

Изненађења су се ређала једно за другим. Алену се чинило као да се наједном нашао на неком чудном карневалу. Било је ту људи с дугим, зашиљеним брадама који су носили металне оклопе и мачеве за појасом, док су други били огрнути широким огртачима, какви су се носили у 17 веку у Француској. Било је Енглеза одевених у вунену одећу из 18 века и Холанђана у костимима из 19 века. Ипак, већину становника чинили су Алетхини сународници, обучени у кратке тунике и огрнути широким, исто тако кратким тогама.

— Чини ми се да почињем да разумевам, — прошапута Кервуд Алену. — Сви они који су још од времена шпанских освајача долазили овамо да траже злато подлегли су успављујућем дејству плаве магле. И сада...

Међутим, Ален га није слушао, већ је трчао напред, с неким чудним, напрегнутим изразом на лицу. Сваком човеку поред кога би прошао завиривао је у лице. Кервуд га је пратио у стопу, све док није нагло скренуо иза угла једне огромне грађевине. Тек тада је Кервуд схватио да Ален тражи некога. Пустио је пријатеља самог, а он је застао да сачека девојку и осталу двојицу из њихове групе. Како му се учинило да их већ дуго нема, пошао је натраг, но већ после десетак корака стао је као укопан. На самом улазу у једну зграду угледао је Алетху како клечи поред једног златокосог човека који је седео на земљи. Она је нежно гладила младићево чело и нешто му узбуђено говорила. Младићеве очи биле су мутне и уплашене. Али, под нежним додиром Алетхине руке израз у његовим очима постепено се мењао.

(Наставиће се)

Брушење дијаманата

У ранија времена дијаманти нису глачани, већ су их људи носили онакве какви су били извађени из земље. Такви дијаманти давали су незнатан сјај, па су људи почели да их глачају, употребљавајући за то њихову сопствену прашину. Доцније, поред глачања, дијамантима су давани нарочити облици, па су сечени и у мање комаде с правилним површинама. Највећи вештаци у обради дијаманата били су Холанђани. Они су их секли у виду розина и брилијаната.

Кад се извади из земље или речних наноса, дијамант није сјајан и нема ни приближно ону лепоту какву добије после обраде. Он је често неправилног облика, пун разних мрља и пукотина. Све то мора да се отклони да би се добио жељени облик и сјај. То се постиже на тај начин што се дијамант сече у неколико комада, што зависи од његове величине, пазећи притом да нечиста места после сечења остану на површини, како би се лакше отклонила.

Кад брусилац добије необрађен дијамант, он га дуго студира и тушем обележава на њему линије по којима га треба сећи или стругати. Он се реже на тај начин што се по већ начињеном зарезу притисне тупим ножем, па се онда ударцем чекића расцепи. То може да ради само необично вешт радник, јер би и најмањи погрешан покрет упропастио дијамант и причинио огромну штету. Зарези се праве другим дијамантом, који има оштре ивице.

Кад се на тај начин добије неколико дијаманата, њих треба даље обрађивати. Прва радња је глачање, да би се постигло оно дивно преламање и одбијање светлости са његових многобројних површина. Брилијанти имају 58 површина, сасвим мали комади имају их 18 или 34, а сићушне розине 3 или 9. Гледане голим оком, оне личе на сјајна зрнца прашине.

После глачања, пошто су прекривени прашином и уљем, дијаманти морају да се очисте, и то на тај начин што се ставе у кључалу киселину. Они се тек после тога појављују у пуној сјају, спремни за тржиште.

Најчувенији од свих дијаманата био је Кулинан, који је нађен у Јужној Африци 26 јануара 1905 године. У сировом стању био је тежак 3024,75 карата, тј. преко 600 грама. Двадесет трећег јануара 1908 дијамант је донесен у Амстердам на глачање. Одржани су многи састанци и договори пре но што је почела обрада Кулинана. Набављен је нарочити алат за тај посао, а брусач је радио три пуна дана док није направио потребне зарезе. Затим је дошао одлучан тренутак. То је било 10 фебруара 1908 године. Присутни су били претставници енглеске владе, многи стручњаци за резање дијаманата и разна службена лица. Брусач је био веома узбуђен, али је мајсторски презезао Кулинан на два дела. Један је имао 1977,5, а други 1040 карата. После тога настало је глачање и у току десет месеци стрпљивог рада од оригиналног Кулинана добијен је низ савршено лепих брилијаната.

Брод је кренуо пре 2200 година...

(3)

— Ништа, — рекао је Серванти. — Дозволите нам да месец дана бесплатно ронимо, док не нађемо неко друго запослење.

Руководство „Калипса" пристало је на ову понуду и новајлије су се придружиле осталим гњурцима.

Једнога дана посада брода нашла је велику пловну плутачу бачену устрану за читавих 400 метара. Млади Серванти одмах се јавио да извиди није ли прекинут ланац. Заронио је испод плутаче и утврдио да је ланац заиста пукао и да је котва изгубљена. Целога дана гњурци су узалудно трагали за котвом. Тада се опет јавио Серванти:

— Кад сам нашао сломљени ланац, приметио сам једну бразду која се протеже морским дном. Сићи ћу и покушаћу да пратим њен траг.

Младић се спустио у дубину. Прошло је десет минута, а тада су људи на броду приметили да се из воде више не дижу мехурићи, који иначе служе као доказ да ронилац дише и да посао тече како треба. Одмах је најбољи ронилац дограбио нарочити уређај познат под именом „водена плућа" и журно скочио у воду. Доле, у дубини, нашао је Сервантија бледог и без свести.

За њим похитали су и остали гњурци да укажу помоћ своме другу. Сервантија су извукли на површину и одмах га пренели у одељење за хитну помоћ, док је брод већ дизао сидро да би кренуо ка Марсеју. Још у току пловидбе бродски радиотелеграфиста дошао је у везу с марсејском пожарном командом, да би за настрадалог осигурао уређаје за вештачко дисање док га буду преносили од пристаништа до болнице. Јавио је и болници да се припреми одаја за вештачко дисање и да буде спреман један од лекара-стручњака за указивање помоћи дављеницима. Како на лађи, тако и у путу до болнице у рониочева плућа стално је убациван ваздух, али се његов живот ипак није могао спасти.

После краћег времена одлучено је да се настави посао који је Сервантија стао живота. Сам Кусто заронио је у дубину и после дужег тражења нашао изгубљену котву.

Ископавање грчког брода обогатило је науку. Дошло се до многих података који су дотле били непознати. Например, стручњаци су били изненађени кад су видели од колико је разних врста дрвета брод сграђен и с колико су умешности стари столари саставили све те делове. Дошло се и до открића да је нађена грнчарија прављена на нарочитом дрвеном калупу. Откриће је необично важно, зато што се досад није знало да је још у другом веку пре наше ере постојала „масовна" производња посуђа.

Од колике је важности откриће овог посуђа показаће следећи пример. Један познати научник, после вишегодишњег проучавања, завршио је рукопис своје књиге о кампаниској грнчарији, доносећи закључке на основу континенталног ископавања. И он је посетио брод „Калипсо" и кад је угледао стотине комада црног посуђа само је завртео главом и рекао: „Срећа је што књигу још нисам издао. Била би пуна нетачних података".

Руководство је покушало да подводне радове на ископавању преноси путем телевизије, што би омогућило археолозима да са брода прате рад гњураца и да им дају потребна упутства. Слични покушаји чињени су и раније у разним земљама света, али без много успеха. Тако су с пролећа 1953 године постављене на морско дно телевизиске камере. Рониоци су се у почетку устручавали да раде у њиховом присуству. Било им је непријатно, знајући да сваки њихов покрет посматрају невидљиве очи, али су се убрзо привикли на то. Од тога су и они имали користи, јер се није више дешавало да, као раније, научници траже од њих да изврше нешто што је било немогућно. Познајући сад тачно ситуацију на морском дну, археолози су знали шта треба чинити и шта се од гњураца може захтевати. Захваљујући телевизији, и живот гњураца био је много безбеднији.

Иако на броду није пронађен ниједан писани документ, научницима је успело да с великом вероватноћом открију име бродовласника. Ево како се то догодило. Кад су гњурци откопавали први слој амфора, извађени су ћупови на којима су била утиснута слова „SES", до којих је био утиснут лик котве. Неки судови носили су ознаку истих слова, али поред њих није била утиснута котва, већ остве. Амфоре са овим знацима пронађене су и у Бургундији и Алзасу, што значи да је Марсеј био главно трговачко средиште, одакле се долином Роне разносило грчко вино.

Шта су могла да значе ова слова? — питали су се истраживачи. То је, највероватније, била скраћеница бродовласниковог имена, јер су Римљани били познати као љубитељи скраћеница. Да би то утврдио, археолог Беноа отпутовао је у Рим. Претражујући по списковима класичних родослова, он је пронашао име чувене римске породице Сестије из III века пре наше ере. Претурајући по родослову ове породице, наишао је на многобројне доказе о постојању бродовласника који се звао Марко Сестије. У списима познатог римског историчара Тита Ливија о Марку Сестију говори се на више места. Тако се на једном месту каже да се Сестије доселио из Рима на грчко острво Делос, и то ради обављања трговине. Он је, изгледа, био оно што се данас назива „петоколонашем" — римски трговац који се населио на туђе острво да би убрзао његово присаједињење римској држави. Ливије каже и то да је Сестије градио веома лепу вилу у трговачком делу града Делоса.

Беноа је тада отпутовао на Делос. Проучавајући натписе на разним каменим споменицима, он је дошао до сазнања да је овај римски богаташ примио почасно грчко држављанство 240 године пре наше ере. Полазећи од тога датума, Беноа претпоставља да је брод потопљен десетак година доцније.

Ради решавања свих ових проблема, брод „Калипсо" дигао је сидро и кренуо једног дана за острво Делос, које су Грци називали светим острвом. Према њиховој митологији, Зевс га је нашао како плови по мору, привезао га за дно и одредио да то буде земља у којој ће се родити његов син Аполон. После тога више нико није могао на овом острву ни да се роди ни да умре. Самртници и жене пред порођајем морали су бити пренети на суседно острво Ринију. У једној старој химни посвећеној Аполону говори се да у пристаниште овог острва ниједан брод није могао да уплови, нити је из њега могао да исплови.

Тако каже митологија. Уствари, на Делосу се у Старом веку налазила најчувенија транзитна лука за бродове који су пловили између Леванта и Грчке. На њему су у то време живели трговци разних народности, међу којима, од почетка III века пре наше ере, и Римљани. У његовом пристаништу биле су усидрене многе лађе. У доба цветања Делоса, овде је за један једини дан приспевало по десет хиљада робова, који су истога дана претоваривани на бродове спремне да отплове на запад.

Колико је све то друкчије изгледало кад се посада „Калипса" искрцала на острво. Некад лепи град претстављао је само гомиле рушевина зарасле у траву и коров, а некадању живост и вреву људског разговора на разним језицима заменио је гробни мук и жалосна пустош.

Некад напредно острво имало је тужан крај. Године 88 пре наше ере флота краља Митридата продрла је у његово пристаниште и војници су опљачкали град. Тада је побијено око 20.000 његових становника, највише Римљана. Сећање на ову несрећу било је још свеже кад је острво доживело и другу. На њ су се, 69 године пре наше ере, искрцали гусари и довршили оно што Митридатова војска није стигла да учини. Отада је протекло много векова док није, 1873 године, почело ископавање античких грађевина. Пронађени су остаци римског трговачког краја, зидови и стубови богатих вила, мозаици, статуе, цистерне за воду, луксузна купатила...

Пролазећи покрај остатака старог позоришта, група археолога са „Калипса" наишла је на улицу у којој су се некад налазиле куће најбогатијих бродовласничких породица. И тада се догодило оно што је можда најзначајније за овај део испитивања. У једној вили, на поду покривеном мозаиком, археолози су наишли на добро познати знак „SES".

Проучавајући рушевине ове некад велелепне грађевине, археолози су утврдили да је она изгледала баш онако како је Тит Ливије описивао вилу Марка Сестија. Они су утврдили и то да она није била довршена, вероватно због оскудице у коју је власник изненада запао. Није ли можда баш потапање богато натовареног брода јужно од Масалије био разлог што зграда није довршена? Стручњаци, додуше, нису потпуно сигурни да је баш ова вила припадала Марку Сестију, али подударност скраћеница, затим исти знаци: котва и остве, као и подаци историчара Ливија указују да баш овим путем треба поћи у даљим истраживањима.

Иако су гњурци са „Калипса" у току 1953 извршили преко 3.500 роњења, посао није завршен. Рад се наставља и ове године, док се не извуче и последња амфора, и последњи суд, и последњи бродски остатак. До каквих ће све открића доћи, јавност ће сазнати почетком идуће зиме.

(Крај)

Каучук

Прве вести о гуми стигле су у Европу у 16 веку и у њима се јављало да Индијанци имају неке чудне лопте које скачу кад се њима удари о земљу. Али, прошло је дуго времена док се Европа заинтересовала и „зажелела да се поигра тим лоптама“. То је било тек у 18 веку, када се француски научник и морепловац Ла Кондамен вратио с пута по Перуу и Бразилији. Он је донео материју од које се праве те лопте и испричао: „Ову материју Индијанци праве од сока једног дрвета. Најпре зарежу кору дрвета и хватају сок који се цеди из зареза. Сок је налик на млеко. Кад се сок згруша, они га просуше и месе. Тако добију једну еластичну масу, од које праве изврсне боце које не могу да се разбију. Они од тога праве и ципеле које не пропуштају воду и веома су практичне у мочварним прашумским крајевима. Индијанци ту материју називају каучуком“.

Но, ни после тога нису се Европљани много заинтересовали за каучук, сем ботаничара и хемичара. Један од њих био је и Енглез Пристли, који је 1779 године открио да каучук брише трагове оловке. Тако је пронађена гума за брисање и отада је каучук постао роба која се могла добити у продавницама писаће хартије.

Данас се не може замислити живот савременог човека без гуме. Она га „прати кроз цео живот“, а није ни чудо кад се помисли шта се све прави од гуме, почев од цуцли за бебе, па до других производа: гума за аутомобиле, изолатора, рукавица за лекаре, гумених одела за рониоце, разноврсних гумених црева за потребе хемичара, каљача, мантила итд. Кад се детаљно упозна историја гуме и њено путовање од Перуа и Бразилије до светских тржишта, онда се у томе може наићи на многе успешне и трагичне повести људи који су дошли у додир са овим веома важним артиклом светске привреде.

Неко је једном рекао да је гума „најважнија роба на свету“. Иако то није у потпуности тачно, она је свакако један од најважнијих артикала у светској привреди. По неким писцима, и прва република Црнаца, Либерија у Африци, „дугује гуми своју независност“.

Данас постоји око педесет биљака, које углавном расту у тропским крајевима, из чијег се сока добија каучук. Како је нагло каучук продро на светска тржишта види се и из тога што се око половине 19 века у свету трошило свега 3.000 до 4.000 тона каучука, а почетком 20 века потрошња се попела на 50.000 тона. Узрок томе је, поред осталог, брз развој аутомобилске индустрије.

Преко Атлантика без крме

Норвешки пароброд „Стабангер Фјорд“, недавно је постигао један рекорд до кога му није било нимало стало. Брод је са 644 путника напустио Њујорк и пошао за Осло. Пошто је прешао 360 морских миља, јака бура преломила му је крму, тако да се она више није могла поправити. После извесног времена броду је дошла упомоћ једна друга лађа, али ју је јак ветар приморао да се поново удаљи. Тада је капетан брода одлучио да се користи оним средствима која су му још била преостала. Он је бродом управљао само помоћу „двојних елиса“ и тако је најзад стигао у луку, али пошто је у току пловидбе 14.000 пута морао да промени правац кретања. Израчунато је да је овом приликом брод прешао онолико миља колико ће прећи у току наредне шестогодишње нормалне пловидбе.

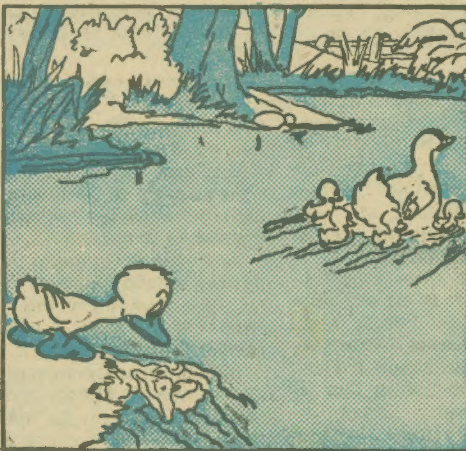

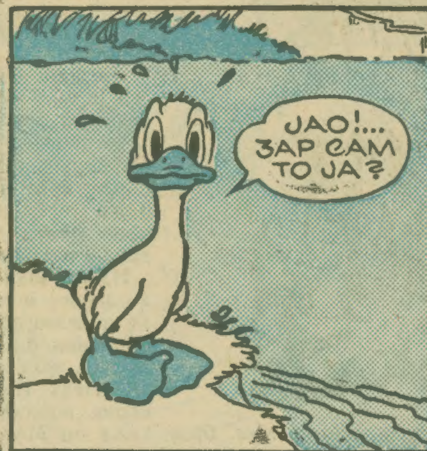

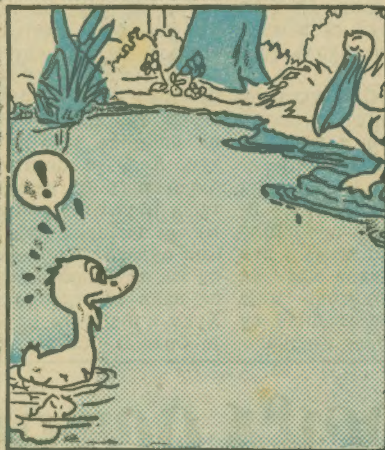

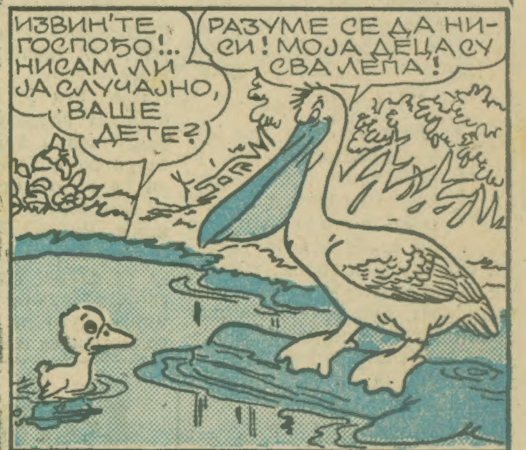

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

ВРСТЕ СПОРТОВА

Спорт је био познат и народима прадавних времена. Истина, он је имао тада други облик, који је одговарао ондашњим приликама. Уствари, то су била разна међусобна такмичења у телесној снази и вештини, трчању, бацању камена, стрељању, скакању итд. Многи облици тог прастарог спорта задржали су се и до данас код примитивних народа.

Спорт се доцније јако развио, нарочито у старој Грчкој, где су одржаване познате Олимпијаде. У старом Риму није тако било. Најомиљенија спортска забава старих Римљана биле су познате гладијаторске игре. У Средњем веку спорт није замро, али је добио други облик. Познати су средњовековни турнири витезова, мачевање итд.

Спорт као модеран покрет најпре се развио у Енглеској око половине прошлог века, где су уведена такмичења у веслању, фудбалу, боксу, голфу итд. Када су обновљене олимписке игре у Атини 1896 године, модерни спорт почео се још више развијати. Данас постоји око тридесет међународних спортских организација у које су учлањени милиони људи.

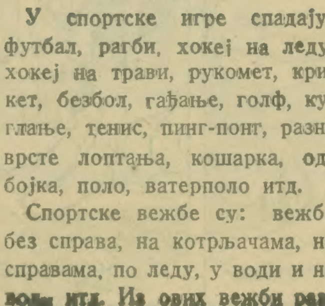
Људи имају необично велике користи од спорта. Сада се разликују спортске игре и спортске вежбе.

У спортске игре спадају: футбал, рагби, хокеј на леду, хокеј на трави, рукомет, крикет, безбол, гађање, голф, куглање, тенис, пинг-понг, разне врсте лоптања, кошарка, одбојка, поло, ватерполо итд.

Спортске вежбе су: вежбе без справа, на котрљачама, на справама, по леду, у води и на води итд. Из ових вежби развили су се веслање, лака атлетика, тешка атлетика, рвање, бокс, дизање терета, стрељање, јахање, једрење по води и леду, смучање, такмичење моторних чамаца, клизање по леду, санкање, планинарство, ходање, мотоциклизам, мачевање, циу-цицу, бициклизам, аутомобилизам итд. На цртежу су приказани: 1) фудбал, 2) бициклизам, 3) голф, 4) тенис, 5) веслање, 6) рукомет, 7) клизање, 8) стрељање, 9) јахање, 10) мачевање.

Шта значи реч пигмеј?

Реч пигмеј у фигуративном смислу значи: мали, сићушан човек, који је заостао духовно и телесно. Пигмеји су по Хомеровом схватању били легендарни народ патуљака који је живео на Океаносу, а по доцнијим предањима на Нилу и у Индији. Данас је то научни назив за такозване народе патуљака. Њих највише има у Средњој Африци, затим на Андаманима, Филипинима и неким другим острвима у Океанији. Примитивни су и живе номадским животом, а баве се ловом. Главно им је оружје лук и стрела. Стрела је обично премазана јаким отровом. Висина мушкараца је испод 150 сантиметара. Ноге и руке су им сразмерно дуже него у Црнаца. Тело је мало и здепасто, а боја коже личи на пожутело лишће. Очи су им смеђе, коса кратка, црна и спирално увијена, а лице доста широко.

БАЛАДА

Балада опева неки догађај у концизном облику. У њој је боја доста мрачна, проткана фантастичним елементима, а крај обично трагичан. Некад је балада била праћена игром, па је отуд и добила име (балар = играти). Балада је германског порекла. Има врло много народних балада, готово код свих народа. Наше народне баладе приближавају се епу. Испеване су обично у десетерцу. Такве су баладе: „Предраг и Ненад“, „Хасанагиница“, „Омер и Мерима“. Познате су баладе и у нашој уметничкој књижевности: „Три хајдука“ од Јована Јовановића-Змаја, „Караула на Вучјој пољани“ од Ђуре Јакшића, „Мујезин“ од Петра Прерадовића итд.

Народне баладе често су служиле као мотив за уметничке баладе. Тако је Гете узео мотив за свога „Баука“ из циклуса о краљу Олафу.

Слободни стрелац

Ја не знам да изговорим без погрешке „Оченаш“ као свештеник. Али ја умем да певам стихове о Робину Худу (Ланґланд: „Петар орач“ — 1377)

Поред саме стазе, иза једног дрвета, стајао је неки човек и посматрао нешто на пропланку. На себи је имао копоран од грубе зелене тканине, отворен под грлом, тако да му се видео од сунца препланули врат. Био је утегнут широким кожним појасом за који је, на једној страни, био заденут нож, а на другој дуге стреле. Испод кратких чакшира од мекане коже носио је зелене вунене чарапе, а на ногама ципеле од свињске коже. Његову главу с црним коврџама покривала је капа од сомота, за коју је било заденуто кратко перо истргнуто из крила звиждовке. Од сунца и ветра преплануло лице, црвено као храстова кора, било је ведро и отворено, очи сјајне као у какве дивље птице, неустрашиве и племените. У једној руци држао је велики лук, а другом је био ослоњен на глатко стабло букве иза које је стајао“.

Тако је изгледао Робин Худ, одметник из Шервудске Шуме, легендарни јунак чија су дела опевали неписмени енглески кметови који „нису знали да без погрешке изговоре Оченаш“. Народ-песник није га случајно оденуо у рухо од зелене тканине. Зелено је боја шуме, а шума је била једино место где је енглески сељак-кмет могао да потражи правду и слободу. А нож, лук и стреле, од којих се њихов Робин Худ није никад раздвајао, била су једина средства којима се народ могао бранити од својих вечитих непријатеља: властеле и цркве.

Старих народних балада о Робину Худу и његовој дружини, од којих су, по мишљењу историчара књижевности, прве испеване још почетком тринаестог века, има око четрдесет. Робин Худ је, причају нам оне, био слободан грађанин који је имао око сто шездесет јутара најбоље земље. Но, та земља није била његова, већ манастира Сент Мери, и он је на њој био само закупац, као што су то од давнина били и његови прадедови. Калуђери - сопственици нису трпели Робина због његове правичности, доброг поступања према кметовима и спремности да увек устане у њихову заштиту, као и због брза језика, чија се оштрица често окретала против њих. Они га нису могли отерати са земље, јер је он уредно плаћао закупнину.

Али, кад је Робин устао у одбрану потлачених не само речју већ и луком и стрелом, калуђери и властела прогласили су га одметником, ставили га ван закона и одузели му имање. Робину Худу преостало је тада само једно: шума и лук са стрелама. На прве чланове своје хајдучке дружине није морао дуго да чека: били су то момци са његовог имања.

„Јуче су са степеница цркве у Помтефректу објавили да си ти стављен ван закона, а јутрос су већ дошли да у име опата узму твоју земљу. Ми овде — Годер, Дан, Вард и Џон — нисмо могли мирно да гледамо ту неправду, па смо, као што то ради сиротиња, вилама и моткама покушали да их отерамо“.

Дружина се брзо повећавала, јер је број оних којима је дојадио живот бесправних кметова био велики. Било је ту и слободних сељака и закупаца земље који нису могли да издрже терет дажбина, те су због дугова губили и своју земљу и своју слободу.

И, у земљи у којој није било закона и правде за сиромахе и незаштићене, Робин Худ, одметник од закона, створио је свој, неписани, закон и своју правду. Његов закон био је веома једноставан. „Пази, — каже он Малом Џону, једном од својих највернијих другова, — да не учиниш никакво зло сељаку који плугом обрађује земљу, нити поштеном, слободном грађанину који мирно пролази кроз сеновиту, зелену шуму. Не дирајте ни витеза, а ни племића који је добар човек. Али, те бискупе и архибискупе, њих везујте и туците, а немојте да сметнете с ума ни шерифа из Натингама“. Сви они којима је била учињена каква неправда знали су да ће наћи заштитника у Робину Худу и његовим друговима. Он је бранио сељаке, част њихових жена и кћери, прогоњене Јевреје, мале племиће чија су имања имала да постану плен моћних лордова. Његова дружина пресретала је на друмовима богате да би од њих узела благо које је затим делила сиромашнима, јер њима, слободним људима у слободној шуми, оно није било потребно.

У време о коме певају баладе о Робину Худу, у Енглеској је било и других одметника од закона. Но, то су већином биле групе наоружаних људи који су се за новац стављали у службу покрајинских управљача и насилника, или су за свој рачун вршили обична друмска разбојништва. Робин Худ није био ни у чијој служби. Он је био „слободан стрелац“, који свој лук никоме није позајмљивао или стављао у службу. Његов лук служио му је само да одбрани своју и туђу слободу и да дели правду, коју они којима је била дата у руке нису поштовали.

„Правда! — узвикује Робин Худ секретару краљевског судије који је покушавао да га приволи да му преда једног злочинца коме је намеравао да сам пресуди. — Мислиш ли ти да бих ја са својом дружином био у шуми кад би у овој нашој лепој Енглеској постојала једнака правда за богате и сиромашне. Остани овде па ћеш видети да боље и исправније деле правду људи који су, како ви кажете, ван закона, но што то чините ви који је продајете“.

Читав свој век провео је Робин Худ у шуми. Њега нико није могао да победи, као што нико није могао да угуши жељу за слободом код народа који је испевао песме о њему. Умро је од отрова који му је на превару дала настојница једног манастира, његова тетка. Пре но што је издахнуо, одапео је последњу стрелу из свог лука, молећи Малог Џона да га сахрани на оном месту где стрела буде пала. Стрела, иако одапета из мрачне манастирске ћелије, пала је у шуму, под велико, лиснато дрво.

Историчари и историчари књижевности нису могли да утврде када је, где и да ли је уопште Робин Худ живео. Многи од њих верују да он није потпуно измишљена личност и да баладе о њему имају извесну историску основу, а да је његова дела и подвиге народна машта само улепшала и увећала. Други, пак, сматрају да су баладе о Робину Худу постале од старог германског мита о сунцу и да је Робин Худ уствари Ход, хитри и лаки бог ветра. Али, да ли је или није Робин Худ постојао и у стварности — није ни важно. Он је постојао у срцима потлачених енглеских кметова и он се, уместо њих, борио против феудалне господе.

„Зато је, — вели Хенри Гилберт, који је на основу старих балада написао роман о Робину Худу, — било угодно слушати песме о храбром хајдуку Робину Худу, који је, као и они, био некад везан законима, али је побегао у шумску слободу одакле се ругао краљевским законима и стално ратовао против богатих лордова и незајажљивих црквених великодостојника — непријатеља сиромашног народа“.

Азорска острва

Око 1700 километара од Рта Рока, који се налази на португалској обали, налазе се Азорска Острва. Она се састоје од девет већих острва и више острваца. Азорска Острва географски припадају Африци, а политички Португалији. Она су вулканског порекла и заузимају површину од 2.388 квадратних километара, на којој живи око 250.000 становника. То име добила су по португалској речи азорес, што значи острво јастребова, јер су први морепловци који су тамо стигли 1431 године наишли на велика јата ових птица.

Постоје три групе овога архипелага: источна, средња и западна. У прву групу спадају острва: Сан Мигел (750 квадратних километара) и Санта Марија (97 квадратних километара); у другу: Тресеира (456), Сан Жорж (180), Пико (460), Фајал (166) и Грациоза (72 квадратна километра); а у трећу, западну, групу спадају острва: Флорес (148) и Корво (12 квадратних километара).

Становници ових острва углавном су Португалци, али има и мешавине Португалаца, Фламанаца, Негра и потомака старих Мавара који су протерани из Шпаније. Највеће и најлепше од ових острва је Сан Мигел, на коме живи око 120.000 становника. На њему се налазе густе шуме, језера, топла врела, као и много извора и речица. Земља је на њему јако плодна. Сан Мигелу су слична и остала острва, на којима расту палме, еукалиптуси, кестени, ловорика, лоза, дуван, чај, ананас, шећерна трска, а поврће се бере по три до четири пута годишње захваљујући благој клими.

Лечење једне савремене болести пре четрдесет векова

Недавно је у папирусима старим 4.000 година откривено да су стари Египћани успешно лечили једну од најтежих болести тропских крајева — билхарзиозу. То је болест јетре и црева, која постепено доводи до анемије и потпуне физичке и духовне малаксалости. Рачуна се да од ње данас болује у свету око сто милиона људи, а у данашњем Египту троше се годишње милиони франака на борбу против ње. Међутим, рецепт за лек помоћу кога су стари Египћани лечили ову болест није пронађен у папирусима.

Чудне животиње Аустралије које мало познајемо

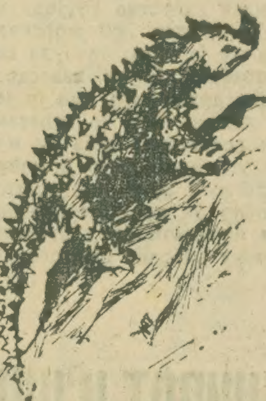
Када су се енглески морепловци који су први посетили Аустралију вратили у Европу, нико није поверовао њиховим причама о животињама које су тамо видели. Европљани нису могли веровати да постоје зечеви велики као људи који у „џеповима“ носе своје младе, да постоје видре с пачјим кљуном које носе јаја и доје младунце, или пак живи потомци преисториског диносаура. А морнари су још причали и о змајевима са чипком на прсима и капуљачама на глави и о рибама које лете, ходају и „говоре“.

Па ипак, те приче о чудним животињама новог континента нису биле измишљене. У то су се убрзо уверили сви они који су посетили Аустралију. Ми данас знамо да су ти зечеви „велики као људи“ уствари кенгури и да они заиста носе своје младе у нарочитој кеси на трбуху све док они не поодрасту и не ојачају.

КЉУНАР

Но, кенгур је само једна од многобројних врста торбара који тамо живе. Да би се добила приближна слика о броју аустралиских торбара, поменућемо само неке. Тако постоји једанаест врста сићушних кенгура-мишева и дванаест врста кенгура које живе углавном на дрвећу. Ту спада и торбар коала, који личи на мече. Међутим, некад су у Аустралији живеле велике коале, чија се тежина цени на 500 килограма, што значи да су биле 38 пута крупније од свог данашњег потомка. Необично је занимљив и торбар кога називају „неман из Тасманије“. Он је велики колико булдог и веома је крволочан. У Аустралији постоји и мачка-торбар, необично интелигентна и свирепа звер, која напада птице, жабе, гуштерове и зечеве. Она насрће и на ловца и веома је опасно ухватити се с њом у коштац.

МОЛОХ

У свету постоје свега три животиње које чине прелаз од птица ка сисарима. Две од њих — кљунар и мрављи јеж — живе у Аустралији, а трећа, прешидна, на Новој Гвинеји. Оне, као и све друге птице, носе јаја, али своје младунце доје. Можда је најчуднији међу њима кљунар, који има кртичино тело и пачји кљун.

Једна од необичних аустралиских животиња јесте и гоана, велики гуштер који може да нарасте до три метра. Кад га човек погледа, тешко се може отети утиску да је то потомак огромних, давно ишчезлих диносаура.

НЕМАН ИЗ ТАСМАНИЈЕ

И воде Аустралије обилују чудним становницима. Таква је и велика летећа риба, које има доста у мору око Тасманије. Она је дугачка пола метра, а креће се кроз ваздух брзином од 60 до 65 километара на час. Тамо живи и једна врста кита, који је потпуно сличан свом претку од пре 300 милиона година. Но, најчуднија је ипак риба с плућима која „хода“ и испушта гласове. У време суше, кад пресахне поток или речица у којој је живела, она се завуче у блато и почне да удише спољни ваздух на плућа. Тако она мирно чека сезону киша, кад ће опет моћи да заплови. Сем у Аустралији, риба с плућима живи у Африци и у Јужној Америци.

ГОАНА

Аустралија, континент који је милионима година био отсечен од осталог света, пун је и других ретких и необичних животиња. Између двеста врста гмизаваца који тамо живе, поменућемо само једну — молоха из Централне Аустралије. Због свог изгледа, он је познат под именом рогати ђаво, јер заиста потсећа на чудовишта са средњовековних слика. Молох има необичну особину да упија водену пару из ваздуха преко пора на кожи. Храни се искључиво црним мравима и потребно му је да их поједе бар хиљаду да би се заситио. Још нико није видео молоха да пије воду.

КЛАМИДОСАУР

Чика Љубино „ненамишљено“ ПУТОВАЊЕ у ИТАЛИЈУ

„Писма из Италије“ Љубомира П. Ненадовића спадају у она наша књижевна дела која се без предаха читају. Ту су дати дивни описи природе, занимљиви сусрети и разговори с људима; ту има духовитих примедби и много других ствари које карактеришу дух и природу овог нашег изврсног путописца и што његов путопис чини књижевно вредним и занимљивим.

У том занимљивом делу многи се читалац понајвише одушеви оним пишчевим сусретом с Његошем, који је толико драгоцен за биографију генијалног песника, а тиме и за нашу општу културу. На једном месту он каже Његошу: „Зимовао сам у Паризу, а сада путујем да видим Италију“. А на другом он је одушевљен лепотом природе и доживљаја, па пада у песнички занос и са прозе прелази на стихове:

Цела Јевропа башта је мени
по којој ја се безбрижно шетам:
Лондон и Берлин, Париз чувени,
пролазим редом, улице чепам.

Па ево ме сада на дну Италије,
а за месец дана ко зна где ћу бити!

Путовање моје намишљено није:
куд ћу прекосутра, сутра ћу видети.

И тако редом кроз целу књигу осећа се присуство оне веселе Чика-Љубине природе. Свуда, на свакој страници, у сваком пасусу и реченици, па и у свему другом што сачињава ово лепо дело читалац осећа дух једног страсног путописца, ослобођеног свакидашњих животних брига.

Но, иако су многи читали „Писма из Италије“, мало их зна зашто је Чика-Љуба отишао у ту земљу баш у пролеће 1851 године. Сигурно је да би је он посетио кад-тад, али дванаест писама која су доцније пронађена и која је објавио Тихомир Ђорђевић јасно говоре да он није баш тако „ненамишљено“ кренуо за Италију. Та писма измењана су између њега, кнеза Милоша и кнеза Михаила. У њима се говори да је кнез Милош, који је тада живео у изгнанству, овластио Љубомира П. Ненадовића да оде у Напуљ и да наплати његове две менице од напуљског кнеза Леополда од Салерна, стрица тадањег напуљског краља Фердинанда II. На основу тих меница принц Леополд дуговао је кнезу Милошу 20.000 форината. У „Писмима из Италије“ то се нигде не помиње, па ћемо овде дати кратак извод из појединих писама.

У писму из Хајделберга, које је написано 11 фебруара 1851 године, кнез Милош се обраћа Чика-Љуби и каже: „Љубезни Љубомире! Како добијете ово моје писмо, одмах скупите све Ваше хаљине и дођите овамо у Хајделберг, но тако се спремите како ћете одавде управо у Италију поћи. Не шалите се овамо коме да пишете од Вашег друштва илити када дођете овамо да што говорите докле од мене не добијете моје даљше налоге“.

После тога настаје даља преписка. У писму од 22 марта Милош јавља своме сину кнезу Михаилу: „А што ми пишете да је принц Салерно умро, узнао сам, но ја сам јоште за живота тамо одаслао Љубомира Ненадовића и сада очекујем сваки час одговор што је свршио после смрти“.

Најзад је стигло Љубино писмо, које је Милош толико жељно очекивао. Оно је послано 8 априла и у њему Чика-Љуба обавештава „Његову

Светлост“ да је он у Напуљу већ десет дана и да је чуо да је принц умро недељу дана пре његовог доласка. Затим даље јавља да се „поиздалека известио о његовом стању и видио ко му је наследио дугове, али му је сваки казиво црње од горег“. Најпосле је Љуба посетио и барона Шепинга, који му је рекао да нема „никакве надежде да ће се моћи наплатити“. Из писма се даље види да је Љуба чуо од свих да је краљ, чим је сазнао колики су дугови његовог стрица, наредио да се још пре десет година принц стави под туторство, па је 1840 године издао уредбу у којој је „свима на знање дао да ће се сви дугови који су до те уредбе и године учињени исплатити“.

Леополд од Салерна имао је годишњи приход од 20.000 дуката. Краљ је решио да му се сваке године задржи по 14.000 дуката и прорачунато је да ће се дугови које је он направио до 1840 године исплатити за дванаест година.

„Сад, као што Ваша Светлост види, нису се јоште ни они дугови исплатили које је краљ признао. А 1840 године објавио је краљ да дугови после те уредбе неће бити признати, осим ако би краљ потврдио и одобрио облигацију принца Салерна... И барон Шепинг слеже раменима“, обавештава Љуба кнеза Милоша. Он даље пише да „неће клонути, него ће све што узмогне употребити да би се штогод извадило“. Ако буде потребно посетиће жену Леополда од Салерна, па и краља и „изложићу му да сам овде нарочито од Ваше Светлости за то дошао“. Из овог писма види се да је принц оставио дуг од 800.000 наполитанских дуката.

Чим је кнез примио ово писмо, он одмах у свом писму од 13 априла одговара: „Љубезни кумашине! Ваше писмо од 8 априлија исправно примио сам и све сам увидео што ми пишете“. Затим му напомиње да је погрешио што пре смрти принчеве није тамо доспео и препоручује му да посети краља, па ако нема никаква излаза онда да „прода облигације каквом Енглезу или Французу или коме му драго“.

У свом следећем писму Љуба извештава кнеза да је једина нада да се сам он обрати лично краљу. Кнез му после пише да менице преда кнезу Михаилу. Последња два писма измењана су између кнеза Михаила и Милоша. Михаило је јавио оцу да му је неки човек нудио за облигације од 20.000 форината свега 2.000, па га моли да му да упутства шта да ради. Милош му је одмах одговорио да ако не може да их прода барем за половину, а оно нека стоје, „можда ће прилика донети да ћемо сами до краља у Италији доћи“.

Познато је свега дванаест ових писама. Из њих се не види шта је на крају било с дугом. Али, настрану све то, нама је остало једно дивно дело — „Писма из Италије“ и „боље је, каже Тихомир Ђорђевић, што Љуба није унео у њих тај разлог путовања у Италију, јер би прозаични карактер тога узрока рђаво пристајао уз она идеална причања, којима су пуна „Писма из Италије“.

Проналазач ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ МАЈА

Пошто су освојили Средњу Америку, Шпанци су масовно уништавали Маје, староседеоце тих крајева. Њихови некад напредни градови, пуни дивних грађевина, остајали су пусти. Шпанске освајаче интересовало је само злато, а не архитектура и уметност Маја, па су многе грађевине обрасле у шуму и остале дуго време скривене. Тек у прошлом веку људи су почели да се упознају с лепотама тих грађевина, и то захваљујући цртежима једног пустолова.

Тај пустолов звао се Фредерик Кетервуд. Родио се 1799 у Лондону. Кад му је било петнаест година, ступио је у службу код неког архитекта, где је провео пет година. После тога слушао је предавања на универзитету и тако и сам постао архитект.

После студија, Кетервуд је отишао у Италију и Грчку да проучава класичну архитектуру. У Грчкој га је затекао рат за ослобођење, па је прешао у Африку. Пуних осам година крстарио је Египтом, обучен као Турчин, и скицирао старе храмове и пирамиде. Једном се придружио групи енглеских археолога и почео с њима да ради. Резултат тога рада било је 49 књига, које су предате Британском музеју. У њима има на стотине Кетервудових цртежа. Значај тих цртежа био је у то време веома велик, пошто тада још није постојала фотографија. Поред Египта, Кетервуд је обишао и Тунис, где је цртао остатке Картагине, затим Нубију и Трансјорданију.

После дужег боравка на Истоку, он се вратио у Лондон, где је покушао да изда албум својих цртежа. Но, у томе није успео, па је био принуђен да излаже своје цртеже у такозваној „панорами“, која је у неку руку претеча данашњих биоскопа. Ту су његови цртежи имали велики успех, тако да је Кетервуд могао да пређе у Њујорк и да тамо изгради сопствену „панораму“. У Њујорку је радио и као архитект.

Једног дана његов пријатељ Стефенс, археолог, предложио му је да заједно обиђу Средњу Америку и да пронађу рушевине градова који су припадали племену Маја. Кетервуд је одмах пристао. Године 1839 они су се искрцали у Хондурасу, у Средњој Америци, и одатле кренули на своја истраживања. Прилике нису биле нарочито повољне за тај подухват, јер је у земљама Средње Америке беснела револуција и странци су свуда били сумњиви. Тако су и Кетервуд и Стефенс неколико пута хапшени пре но што су успели да дођу до свог циља. Па ни сам посао није био нимало лак, јер је у бескрајним џунглама требало пронаћи рушевине старих градова, затим прокрчити бујну тропску вегетацију око њих и тек тада приступити цртању.

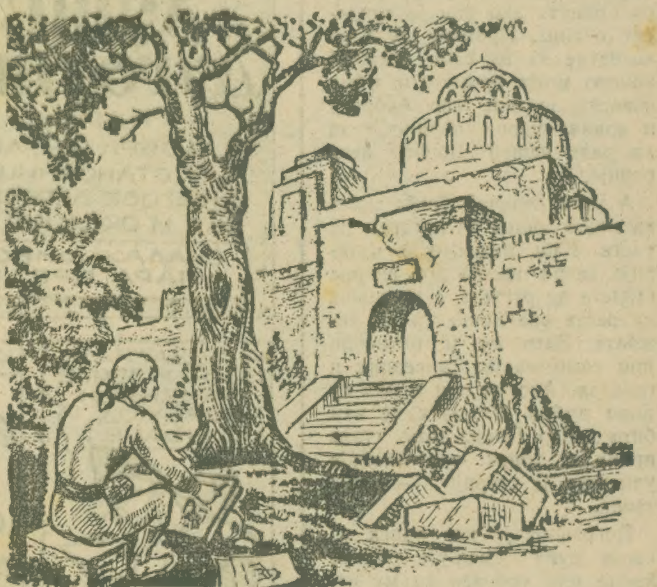
Пуне четири године Кетервуд и Стефенс обилазили су некадање царство Маја. За то време они су посетили 44 стара града, међу којима и Копан, Паленку и Уксмал. По повратку у Њујорк, Стефенс је издао књигу о овим истраживањима, а она је била илустрована Кетервудовим цртежима. Тако се човечанство први пут упознало с једном дотад непознатом архитектуром.

Стефенс и Кетервуд спремали су се да издају велики албум цртежа, али их је у томе спречила једна несрећа. Зграда Кетервудове „панораме“, у којој су се налазили његови цртежи, изгорела је. У њој су пропали и многи уметнички предмети велике вредности које су Стефенс и Кетервуд донели из Средње Америке. Нестанком „панораме“, Кетервуд је остао без прихода.

Да би некако надокнадио тај губитак, Кетервуд је почео да се бави разним пословима. Он је успео да претседника Гватемале заинтересује за копање злата, па је од њега добио новац да набави потребне машине. Но, несрећа је и даље пратила Кетервуда. Брод који је преносио машине настрадао је у бури и Кетервуд је опет остао без ишта. После тога вратио се у Њујорк, где се потпуно посветио архитектури.

Али, жеља за путовањима није му дала да мирује, па је отишао у енглеску колонију Гијану да опроба срећу са грађењем железница. Он је изградио прву железницу у Јужној Америци, али то му није донело очекивано богатство. Зато је отишао у Панаму, надајући се да ће тамо имати више среће. И тамо је изградио железничку пругу, али, уместо богатства, добио је маларију од које се једва спасао. Да би се опоравио, прешао је у Калифорнију, где се такође бавио изградњом железница.

У Калифорнији га је стално морила жеља за завичајем, па је отишао у Лондон, где је објавио књигу цртежа из царства Маја и одржао неколико предавања. Године 1854 укрцао се на пароброд „Арктик“ да би се вратио у Америку. Но, није му било суђено да је поново види. Његовом бурном животу дошао је још бурнији крај. У густој магли која је владала на мору пароброд „Арктик“ сударио се с неким другим паробродом, па се том приликом, поред 350 других путника, удавио и Фредерик Кетервуд. Занимљиво је да је овај судар бродова био први у историји света.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Остаци Кортесових лађа

Мексикански археолози открили су пре кратког времена недалеко од пристаништа Веракруза остатке старих шпанских галија. Судећи по неким нађеним предметима, изгледа да су ове лађе грађене у 16 веку, па су стручњаци склони да поверују да се на морском дну налазе олупине Кортесове армаде. Према једној старој легенди, чувени шпански освајач Кортес, пошто је стигао у Веракруз априла 1519 године, потопио је све своје бродове да би војницима показао да више нема повратка у стари свет. Пошто се археолошка испитивања настављају, ускоро ће се сазнати да ли се у мору заиста налазе остаци Кортесових галија и тиме ће се — ако је претпоставка тачна — и легенда научно потврдити.

КАУДИСКИ ЈАРАМ

Каудиски јарам у фигуративном смислу значи понижавање, срамоћење и томе слично. Проћи кроз каудиски јарам значи унизити се, изложити се срамоти. Тај појам дошао је на овај начин. Када су Самнићани 321 године пре наше ере победили Римљане код града Каудијума, у Самнији, онда су ови морали, по италском обичају, да у знак покорности прођу испод јарма од копаља.

СПУСТ

Спустом се назива скијашко такмичење низ падину дугу од једног километра па навише, са висинском разликом од 400 до 2.000 метара.

ДВЕ МАЧКИЦЕ У ЈЕДНОМ ПОТЕЗУ

Цртајући ове две мачкице како се играју, цртач није ниједанпут дигао оловку с хартије. Покушајте и ви да их нацртате у једном потезу гледајући горњу слику. За то је потребно више стрпљења него вештине.

КОРЕН ХОРТЕНЗИЈЕ ЛЕЧИ МАЛАРИЈУ

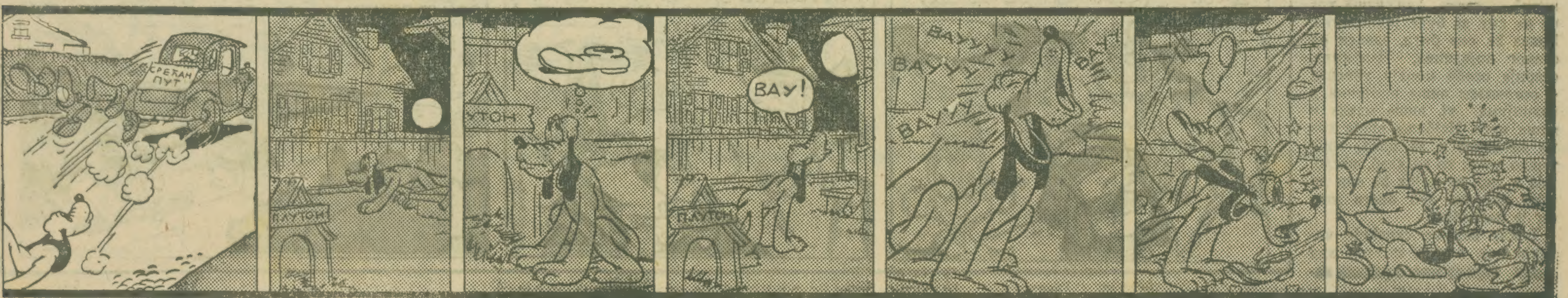
У току многих векова Кинези су употребљавали као лек против маларије једну биљку која расте само у њиховој земљи. Трагајући да ли постоји слична биљка у Америци, научници су дошли до сазнања да хортензија у свом корену садржи једну врсту алкалоида који шест пута ефикасније од кинина уништава проузроковача маларије. Испитивања још трају, али ће, изгледа, ускоро почети производња новог лека за широку употребу.

ВИТОРОГ

Виторог је планина у Босни на кршној висоравни, а налази се североисточно од Гламоча, од кога је удаљена око 18 километара. На њој се налазе врхови: Виторог Велики (1907 метара), Виторог Мали (1748 метара), Виторог Коса (1563 метра) и Отава Коса (1497 метара).

БРАЗДАШ

У неким нашим крајевима браздашем се назива во који оре из бразде с десне стране.

НОЋ МЕЂУ ЛАВОВИМА

Сунце је већ залазило, а ми смо се и даље пробијали кроз дивљину. По мрклом мраку стигли смо до густих честара области Капала, која се налази у Централној Африци и раздваја језера Бангвеоло и Камполомбо. Било је време да се наши слонови, који су носили људе и товар, најзад одморе. Веома брзо подигли смо логор.

Легао сам на земљу и покрио се мрежом која је имала да ме штити од опасних комараца. Мој верни пас Бопси, паметни теријер, који ме је пратио и на путу кроз Конго, легао је уз моје ноге. Висока трска штитила нас је од ветра који је дувао с језера. Испред мене, у полукругу, лежали су Црнци-носачи, а иза њих, нешто даље, простирала се непрегледна степа. Убрзо је у логору завладала тишина. Све живо заспало је зачас, јер је дан био напоран.

Одједном сам се тргао иза сна. Чуо сам како Бопси лаје негде ван логора. Прекидао је лавеж покаткад да би бесно зарежао.

— Распали ватру! — рекао сам једном од момака који се такође био пробудио.

— Симб?.. Лав, зар не? — упитао је Црнац дрхтећи од страха.

Ослушнуо сам још једном како Бопси лаје и помислио: кад је тако мали пас смео да истрчи из логора, онда је тамо у најгорем случају нека хијена! После тог закључка био сам се потпуно смирио.

Ватра се брзо разгорела и одмах се зачуло и неко мумлање. Пламен је сукнуо и светлост је обасјала једног великог, снажног лава, који је усред логора прилазио право к мени. Носачи су поскакали и закукали. Из мрака је искочио и Бопси и без колебања полетео према лаву. Звер је већ била подигла шапу на мене, али је пас био бржи. За тренутак је збунио лава, а то је било довољно да ја дохватим пушку. Док сам стигао да нанишаним, лав је у неколико скокова нестао у мраку. Исто тако били су нестали и сви Црнци. Највише их се успузало уз једно дрво, које се налазило на рубу логора.

— Опет ће се он вратити! — довикнуо је један носач с дрвета.

Завидео сам му што се налази на сигурном месту. Уз жмиркаву светлост ватре није се добро видело, тако да је било готово немогућно сигурно гађати, а то није било нимало пријатно.

Упалио сам једну магнезијумску свећицу, која је за кратко време осветлила читаву околину. У њеном бљеску опазио сам једну тамнију сенку која је измицала према степи. Више се ништа није видело ни чуло. Моји момци враћали су се један за другим. Окупили су се око ватре, распаљивали је све више и били задовољни што сам и ја, с пушком преко колена, међу њима.

Време је споро одмицало. Од влаге и измаглице које су долазиле с језера сав сам се био најежио. Бопси је први поново легао и заспао. Убрзо затим, уморан и сањив, легао сам и ја. Поред себе ставио сам пушку и каму оштру као бријач.

Страховит врисак неког носача пробудио ме је. На себи сам осетио нешто меко, што сам узалуд покушавао да отерам. Бопси је лајао. Тад ме је нешто повукло с лежаја и ја сам готово изгубио свест. Кад су се моји људи окупили око мене, седео сам недалеко од свог лежаја, не знајући уопште шта се то догодило.

Најзад је свануло. Сунце се лагано пробијало кроз јутарњу измаглицу. Тад сам, по траговима којих је логор био пун, а исто тако и ближа околина, могао да наслутим шта се у току ноћи догађало.

Пет лавова мора да се спремало да нападне логор. Један од њих био се провукао кроз трску која је расла према језеру. То је био онај који ме је у току ноћи напао и повукао с лежишта. Вероватно га је бела мрежа, која ме је штитила од комараца, збунила и уплашила, кад се, скочивши на мене, у њу заплео. У том тренутку Бопси је храбро скочио на звер и лав је вероватно, желећи што пре да се ослободи мреже у коју се био заплео, отскочио уназад и повукао, не само мрежу већ и мој лежај за који је она била причвршћена. Ја сам се тада преврнуо, мрежа се очупала и лав је очигледно, још више уплашен, побегао. Мрежа и мој верни и храбри мали пас, спасли су ми живот те ноћи.

Узбуна која је после тога настала у логору, добро распаљена ватра, покрети и гласови, растерали су и остале лавове.

ДА ЛИ СЕ МОЖЕ ПРОДУЖИТИ ЉУДСКИ ВЕК

Медицинска наука постепено открива тајну нашег старења и узроке због којих постајемо из године у годину све слабији и немоћнији. И сваким даном изгледа све вероватније да ће човек моћи да живи много дуже него што је то досад био случај.

Године 1900 просечни човечји век био је 40 година; у неким земљама данас је он око 70. Успешно лечење заразних болести, које су некад косиле људски род, и отстрањивање многих обољења у старости учинили су ово могућним. И век се сваке године продужује. Медицина је утврдила да старење почиње још у младости. Старост не долази одједном. То је лагани процес који почиње још у тридесетој години и постепено се развија током читавог живота. Али, то не значи да се морате много бринути ако вам је тридесет година. Промене су тако незнатне да их само увежбано око може приметити. Само извесни органи, као бубрези и крвни судови, почињу тада да раде нешто лошије него раније.

А умна страна? Треба знати да мозак никад не престаје да расте. Ваш мозак, као материја, сазри пре но што ви престанете да растете, а наставља да расте све докле га ви вежбате. Зато му је потребно још само двоје: кисеоник и гликоза. Ако су вам крвни судови добри, и мозак ће вам бити добар. Према томе, стара прича да човек све слабије учи што је старији — није тачна.

Погрешно је кад човек на своју руку смањује оброке хране или уобрази да му извесна храна не прија, па је зато не узима. Не само што он тиме неће себи обезбедити дуг век, него ће најчешће навући неко обољење. Несумњиво да умереност у исхрани води дугом животу и да је стара пословица: „Кад је најслађе, прекини“ — тачна. Али, наша храна не сме да буде једнолична. Каква ће она бити, зависи од сваког појединца. Например, старије особе морају уносити у организам више протеина и калцијума, тј. више млека и више меса. Најбоље врсте хране за старе и за младе није тешко наћи; то су хлеб, масло, јаја и сир, из којих ће они добити највећи део онога што им је потребно.

Тежак рад не скраћује човечји век, али је штетно кад људи који су много радили наједном прекину сваки рад. Они не схватају важност животне активности, која је значајна у старости као и у младости.

Постоји огромна разлика између брзине рашћења и брзине старења. Старост се не одређује према годинама, већ према ономе како ми реагујемо на поједине ствари. Никад се не може тачно рећи кад је неки човек средовечан, а кад стар. Ту се не може поставити никаква граница. Можемо само рећи: „Он је стар за то“. У тридесет и петој години ви сте већ стари за извесне спортове, али сте још врло млад писац. Значи да ви нисте толико млади колико се осећате, већ колико вам је мозак млад.

Такозвана сенилност код старих особа није ништа друго до испољавање разних поремећаја који су још од раније постојали у организму, а који немају ничег заједничког са старошћу. До њих долази углавном због промена у мозгу — кад неки део мозга више не функционише, па је онда и нервни систем поремећен.

Савремена медицина нашла је решење тајне дугог живота, ако се то уопште може назвати тајном. Ево тога решења: прво, свако обољење треба спречити још у самом почетку; друго, исхрана треба да буде одабрана и умерена; и треће, више меса и више млека у старијим годинама. Оваквим начином живота, а уз интервенцију савремене превентивне медицине кад је то потребно, ви ћете помоћи науци у њеним настојањима да вам осигура дубоку старост.

ВЕРОВАЛИ или не...

ЧУДАН ЗАОСТАТАК ИЗ ФЕУДАЛНИХ ВРЕМЕНА

Енглески град Ричмонд, у покрајини Јоркширу, један је од ретких градова чији становници и данас плаћају нарочити данак за право да слободно живе у њему. Године 1093 Ален Црни, први феудални господар Ричмонда, дао је град у закуп гра-

ђанима који су у њему живели, и то за 29 фунти годишње, што је у то време претстављало огромну своту. Права Алена Црног прешла су 1485 године на краља Хенрика VII, који је смањио закуп на 12 фунти. Ова свота и данас се исплаћује владару Енглеске, као потомку и наследнику Хенрика VII.

СТРАСТАН ФИЛАТЕЛИСТА

Аустралијанац Харлеј био је толико одушевљен филателиста да је читав свој аутомобил облепио разним маркама. За ту необичну „декорацију“ било му је потребно 37.700 марака.

„ПЛУГ-ДРВО“

На крају насеља Ексира, у америчкој савезној држави Ајови, расте један огроман храст који становници

из околине називају „плугдрво“. У средини његовог стабла налази се један плуг, потпуно срастао с дрветом. Године 1885 прислонио је један сељак свој плуг уз младо стабло и никад га више није узео, јер се убрзо разболео и умро. Плуг је, због своје тежине, све више засецао у младицу, која је, упркос томе, и даље расла.

НИЈЕ УМЕО ДА ИСКОРИСТИ

Амерто Цивинети, железнички службеник, био је запослен 47 година у њујоршкој железничкој компанији, а никад се у свом животу није возио железницом, мада је читаво то време имао легитимацију за бесплатну вожњу.

НЕПРИСТУПАЧНО СЕЛО

Швајцарско село Албинен подигнуто је на врху једне неприступачне стене високе преко сто метара. Албинен је готово сасвим отсечен од осталог света, јер се до њега може допрети само

преко дрвених степеница које, у случају потребе, сељаци могу лако и брзо да уклоне. Да би се од подножја стене стигло до села, треба се попети уз осам покретних дрвених степеница.

ДА НЕ БИ ЗАБОРАВИО...

Клестон Ценкинс, један трговац из Кутаве, у Америци, женио се седам пута. Четири пута остао је удовац, а три пута се разводио. Ценкинс је на необичан и неуобичајен начин сачувао успомену на свих седам жена: на својој левој руци истететовирао је њихова имена једно испод другог. Тако његова рука личи на листу у којој су пobројана следећа имена: Лилјан, Анабел, Мери, Кристин, Дороти, Гертруда, Телма.

Волт Дизни:

ДУШКО ДУГОУШКО

И ДРУГИ ДОБРИ И РЂАВИ СТАНОВНИЦИ ЊЕГОВЕ ВАРОШИЦЕ И ОКОЛИНЕ

СНАЛАЖЉИВОСТ ПАРА ВРЕДИ

ЧИЈИ ЈЕ ОВО животопис?

Овде ћемо вам дати животопис једног нашег истакнутог писца, чија ће се седамдесетпетогодишњица рођења ускоро прославити.

Он се родио 27 јануара 1879 године у Требуњу, у Далмацији. Кад је имао пет година пошао је са родитељима, радницима, преко Херцеговине и Босне у Славонију, где је у селу Отоку свршио основну школу. Од дванаесте до осамнаесте године био је општински писар у Отоку, Привлаци и код среског суда у Вуковару. Затим је живео и радио у Тузли, а био је неко време и типограф у Мостару. После је отишао у Загреб, а одатле у иностранство. Боравио је у Бечу, Минхену, Берлину, Паризу, Лондону, Петрограду, Москви и Кијеву. Отпутовао је затим у Северну, па у Јужну Америку и најзад се вратио у отаџбину, где и данас живи на Лападу крај Дубровника. На својим путовањима упознао се с многим познатим књижевницима.

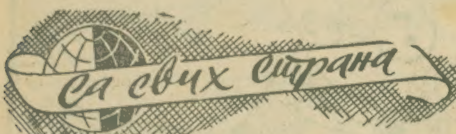
Да ли сте се сетили о коме је реч? Ако нисте, поменућемо вам његова важнија дела.

Прве његове две књиге новела биле су „Оптужба” и „Црни гласови”, штампане 1905 године. Написао је и романе „Расап”, „Радници” и „Зупало”. Но, важније су његове драме, од којих је најбоља „Пожар страсти“. Она је преведена на неколико језика, а приказивана је, осим на нашим позорницама, још у Манхајму, Минхену, Паризу, Лондону, Кијеву и другим местима. Поред ове, написао је и драме: „Жена”, „Помирење”, „Непобједива лађа”, „Café du Dome” и „Нијемак”, као и „Путопис Атлантиком и Пацификом” итд.

Године 1950 изишла су у Загребу његова прозна дела, а у Београду приповетке „Живот у равници”. Године 1951 изабран је за члана Југославенске академије знаности и умјетности.

Ако се ни сад нисте сетили о коме је реч, дајемо вам одговор.

(Јосип Косор) [printed upside down]

БРОДОВИ-СВЕТИОНИЦИ

Често се на извесним деловима морске обале не могу подићи светионици због хридина и плићака, а за њима се осећа потреба, па се и томе нашло решење. Наиме, почели су да се граде такозвани бродови-светионици. Ти бродови најпре су уведени у Енглеској у 18 веку. У почетку су имали два јарбола и на свакоме је био по један фењер. После тога био је само један високи јарбол са једним фењером који је имао модерне справе за осветљавање. Брод-светионик нема мотор за погон, него га на одређено место довуче други пароброд, па га ту усидри.

ВИА АПИА

*Римски путеви били су дуги укупно око седамдесет и пет хиљада километара, а гранали су се у разним правцима. Између свих, због своје лепоте и раскоши, истицао се нарочито **Via Apia**. Био је украшен споменицима, гробницама, храмовима, летњиковцима итд. Овај друм био је дуг 200 километара. Саградио га је император Кај Апије 312 године пре наше ере. Виа Апиа почињао је у Риму и протезао се преко Капуе до Региума, па се одатле повезивао са друмовима Сицилије и прекоморским путем за Картагину. Од Картагине се пружао дуж северозападне афричке обале. Доцније је овај друм продужен све до Бриндизија.*

„СЕДАМ СЛОБОДНИХ ВЕШТИНА”

У Средњем веку деци није било лако учити, јер је градиво било исувише тешко, а батине су биле главно педагошко средство. Ученици су пре свега учили наизуст молитве на латинском језику, а после тога азбуку, читање и писање, и то на латинском, а не на матерњем језику. Потом су учили црквено певање и рачун и, најзад, групу такозваних седам слободних вештина. У ту групу спадале су: граматика, реторика, дијалектика (по ондашњем схватању то је била вештина размишљања и дискутовања), музика (црквено певање), аритметика, геометрија (опис земље, биљака и животиња. Уствари, то је била географија) и астрономија, која се састојала у изучавању календара.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ХРАСТ ПРОДАТ ЗА ДВА И ПО МИЛИОНА ФРАНАКА

У Француској, у шуми Тронсе, постојао је храст стар 250 година а висок 34 метра. Њега је недавно купила једна стругара из Руана за 2,5 милиона франака. На лицитацији су учествовали француски, белгиски, холандски и швајцарски трговци. Како се из овог храста може извадити највише 27 кубних метара дрвета, излази да ће један кубни метар стајати око 92.000 франака, мада је цена обичне храстовине од 3.000 до 9.000 франака.

ЧОВЕЧЈЕ ОКО ОСЕТЉИВИЈЕ ОД ФОТОГРАФСКЕ ХАРТИЈЕ

Најновија испитивања човечјег вида показала су да је око много осетљивије него што се досад мислило. Док најфинија фотографска хартија има према светлости осетљивост од свега 200 јединица, а најбоља сулфидна фото-ћелија 350, људско око има осетљивост од 35.000 јединица. Осетљивост ока много је већа кад су у питању слабије светлости.

ЛЕК ПРОТИВ АСТМЕ

За време Другог светског рата усавршен је један нов лек за лечење астме. Он је израђен на бази кинина и још није добио своје фармацеутско име, јер још није ни пуштен у продају. Доктор Гешактерн, по чијим је упутствима тај лек начињен, лечио је овим новим препаратом 285 болесника од бронхијалне астме. Једна четвртина болесника осећала се здрава 2 до 4 године после прекида лечења. Нарочито су били добри резултати код лечења деце. Од 255 деце, само код 2,5% није било успеха. Од 50 одраслих особа само 5 отсто није оздравило, док је код особа старих преко 40 година било 10 отсто неуспеха. Лек се даје у пастилама које се свакодневно узимају, али оне немају исто дејство код свих болесника. Док код неких олакшање наступа доста брзо, други морају да узимају лек дуже времена.

„РАЗДВАЈАЊЕ“ ВОДЕ ЗВУКОМ

Један професор физике начинио је занимљив опет. Он је звуком успео да „раздвоји“ воду и друге течности. То је постигао на тај начин што је у суд с водом унео један вибратор. Звук је у правом смислу речи раздвојио воду и начинио у њој велики мехур. Кад је вибрирање престало, вода је с јаким шумом попунила празнину. Шум је био толико јак да су се покварили микрофони који су били постављени у циљу ослушкивања. Још није тачно утврђен узрок ове појаве, која је примећена и у води узбурканој бродским пропелером. Слични покуси прављени су и с водом у којој је било бензина и растворене кухињске соли.

ПО ЧЕМУ ЈЕ АНИЛИН ДОБИО ИМЕ

Анилин служи за добијање анилинских боја. Године 1826 на њега је наишао научник Унфердорбен, а 1834 Ф. Рунге. Анилин је органски хемиски спој бензола. То име наденуо му је Фриче 1841 године према португалском називу за индиго-анили.

НАЈСАВРЕМЕНИЈЕ МРЕСТИЛИШТЕ НА СВЕТУ

На ушћу реке Гари, чувене по свом богатству у рибама, у области Инвернес, у Шкотској, подиже се велико мрестилиште. Досад је у ово мрестилиште, које се сматра најмодернијим на свету, смештено два милиона јаја лососа. Мале рибе излећи ће се из икре у току 90—120 дана. Када мрестилиште буде потпуно довршено, оно ће се снабдети са око 8 милиона рибљих јаја.

НОВИ ЂОНОВИ ЗА ЦИПЕЛЕ

Начињена је једна нова материја за ђонове ципела. Нови ђон веома је лак захваљујући томе што се у материји налази огроман број ситних ваздушних мехурића. Он не пропушта воду и много је савитљивији од свих досадашњих.

БУРНУС

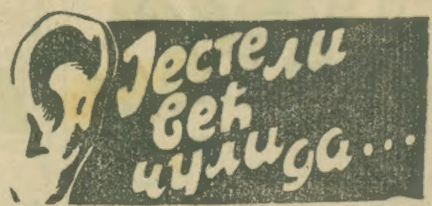
Бурнус је огртач полукружног облика, обично из једног комада. Има кукуљицу. Спреда је отворен по читавој дужини, а под вратом се закопчава. Бурнус носе мушкарци преко одела. Обично се прави од беле вунене материје, ређе у живим бојама. Домовина бурнуса је Северна Африка, а око 1850 понегде се употребљавао и у Европи.

НОВ НАЧИН ДА СЕ СПРЕЧИ ЗГРУШАВАЊЕ КРВИ

Два њујоршка лекара пронашла су нов начин за спречавање згрушавања крви у венама. То се постиже помоћу недавно изолованог дела људске крви названог плазминоген. Он је већ испробан на псима, мачкама, заморчићима и мајмунима и показао се много ефикаснији од свих досад познатих лекова.

НОВИ АНТИБИОТИК — ЕРИТРОМИЦИН

У Енглеској ће ускоро бити пуштен у промет један нов антибиотик, назван еритромицин. Он врло ефикасно делује на неке стафилококе које одолевају другим антибиотицима, али доста лако изазива отпорност бактерија, нарочито кад се даје у недовољним дозама или на неки други начин који смањује његову ефикасност. Зато је М[illegible]цински савет за истраживање упутио распис у коме упозорава лекаре да буду врло обазриви приликом коришћења новог лека.

...за последња два века, Француска је од свих европских земаља водила највише ратова: 187. После ње долази Енглеска са 177 ратова.

... вештину прављења хартије донели су у Европу Маври кад су освојили Шпанију.

...река Дрина није увек носила своје данашње име. Њу су, због њене бистре воде, некад називали Зеленка, док је у Старом веку носила

име Дринос. Под тим именом унесена је у такозвану „Пајтингерову таблу“, стару карту римских војничких путева.

...прву подморницу на свету саградио је 1624 године Холанђанин Ван Дребел и приказао је у Енглеској, на реци Темзи. Његова подморница могла је да се спусти четири метра испод површине воде.

...да би своја вунена одела заштитили од мољаца, стари Римљани употребљавали су лимунову кору.

...стари Грци и Римљани знали су за једну врсту игре лоптом сличну данашњем футбалу. Та игра звала се „спе-

ромахија“. Касније се слична игра одомаћила у Енглеској и играна је лоптом која је имала пречник од једног метра.

...други чулни доказ о томе да је Земља округла дао је александриски географ Птоломеј: постепено појављивање и ишчезавање брода на морској пучини, који се могу објаснити једино кривином морског огледала.

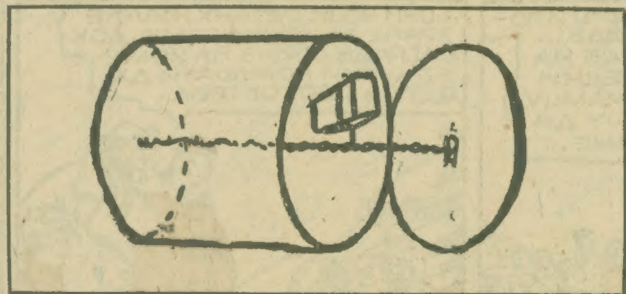
... над Аустралијом се често могу видети облаци јасно-зелене боје.

...зоолози су утврдили да мачори никад не могу имати крзно у три боје. Крзно у три боје, и то врло ретко, имају само мачке.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Играчка коју можете сами да начините

Од округле лимене или картонске кутије с поклопцем, узаног комада гуме, једног тежег предмета и мало конца можете начинити веома занимљиву играчку за вашег млађег брата или сестру. Та наизглед једноставна играчка моћи ће сама да се креће, тј. да се врати у руке ономе ко је гурне од себе. А ево како ћете је направити.

На дну кутије, као и на њеном поклопцу, пробушите две мале рупе и кроз њих провуците гумену траку од гуме. На крајевима гуме, са спољне стране, вежите чворове или гуму учврстите на неки други начин да се не би извлачила. На средини траке обесите неки мало тежи метални предмет или камен, па затим кутију затворите. Сад је играчка готова.

Кад затворену кутију гурнете од себе, тако да се котрља по поду, тешки предмет који се у њој налази неће се окретати због своје тежине, али ће се зато гумена трака увијати све док се кутија буде котрљала. Кад престане дејство снаге којом сте гурнули кутију, она ће за један тренутак стати, а затим ће почети да се котрља натраг. Зашто? Гумена трака која се прво увијала, почиње сада да се одвија и да тиме покреће читаву кутију. Кутија ће се кретати све док се трака потпуно не одмота.

ИГРА ДОМИНА

Ова игра домина, уствари погађање замишљене домине, несумњиво је једна од најлепших које се могу извести у друштву. Ствар је, међутим, врло проста, иако је веома духовита.

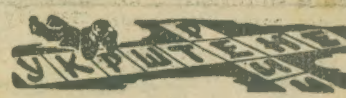
Реците неком свом пријатељу да замисли домину коју год хоће. Затим га замолите да једну од двеју половина те домине помножи са пет, па да томе производу дода седам, и све то да помножи са два. Тој суми нека потом дода ону другу половину домине. Кад вам каже да је све то израчунао, замолите га да вам саопшти само крајњи резултат и ви ћете одмах моћи да погодите коју је домину замислио.

Да бисте успели, довољно је да од броја који вам је он рекао одузмете 14.

Например: претпоставимо да је ваш пријатељ изабрао домину 6 и 4 и да се шестицом послужио при рачунању. Он је, дакле, прво помножио 5 пута 6 и добио 30. Томе је додао 7: $30 + 7 = 37$, па је онда збир помножио са 2: 37×2

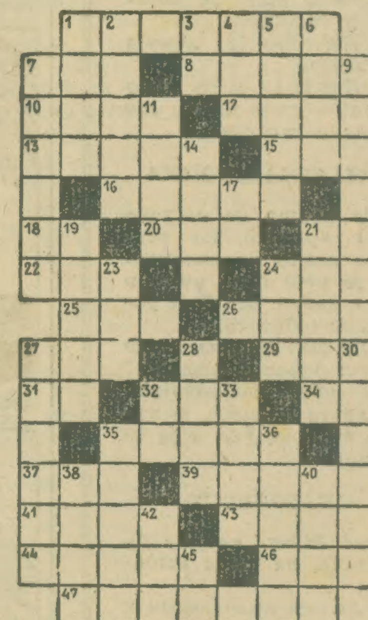

$= 74$, и најзад додао другу страну домине: $74 + 4 = 78$. Тај број 78 он вама каже, а ви онда просто одузмете 14: $78 - 14 = 64$, па тако добијете 6 и 4, бројеве које је ваш пријатељ замислио, и то на првом месту онај број (6) којим је он вршио рачунске радње.

Водоравно: 1) морска риба; 7) народ; 8) врста тканине; 10) држава у Индокини; 12) птица певачица; 13) један глодар; 15) место на Црногорском Приморју; 16) један континент; 18) лична заменица; 20) узвик; 21) река у Азији; 22) врста папагаја; 24) неман; 25) мушко име; 26) орган једног чула; 27) женско име; 29) прва позната немачка песникиња; 31) јапанска мера за тежину; 32) мера за површину (множ.); 34) јединица за мерење отпора електричне струје; 35) област и град у Турској; 37) јужно воће; 39) дијагноза; 41) египатско божанство; 43) прилог за место; 44) презиме познате филмске глумице; 46) индустриска биљка; 47) португалски морепловац из 16 века.

Усправно: 1) притока Неретве; 2) залив на Црвеном Мору; 3) првак; 4) срећка; 5) једноћелична животиња; 6) предмет купопродаје; 7) град у Италији; 9) дрвена ограда; 11) мезимче; 14) слик; 17) лична заменица; 19) личност из романа „Сага о Форсајтима"; 21) један метал; 23) речно острво; 24) град и лука у Израелу; 27) врста експлозива; 28) град у Алжиру; 30) река у Јужној Америци; 32) бог подземља у грчкој митологији; 33) пркос; 35) мирис; 36) наруквица (тур.); 40) град у Трансјорданији; 42) неодвеет; 45) нота.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА:

Водоравно: 1) окно; 5) страна; 7) биро; 8) Ака; 10) Емона; 12) он; 13) Кина; 15) И В; 17) Нолит; 19) тен; 21) Дима; 22) пераје; 24) Ласа; 25) ала; 27) ерика; 29) ас; 30) теме; 32) ар; 34) катар; 36) Раб; 38) зима; 39) Мароко; 41) Рома.

Усправно: 1) отрок; 2) Кронин; 3) на; 4) она; 5) сим; 6) ако; 7) Бебит; 9) Анета; 11) анода; 14) Алија; 16) вепар; 18) имела; 20) несит; 23) Ракек; 24) лекар; 26) асура; 28) Амазон; 31) етика; 33) рам; 35) амо; 37) Вар; 40) ро.

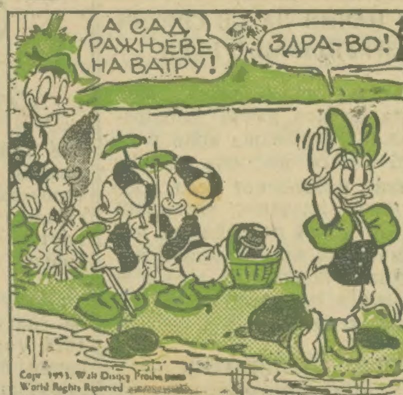

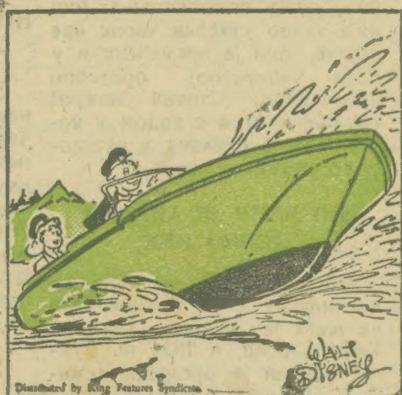

Који је ОДГОВОР тачан

Катоген је:
електрични апарат
галски јунак
врста камена
саставни део атмосфере

Тризмус је:
римски писац
геометриска справа
врста болести
стари град у Панонији

Пагамент је:
лице из драме Бернарда Шоа
келтски јунак
легура
врста старе посуде

ОДГОВОР:

Катоген је врста камена који је постао таложењем, под утицајем ваздуха и воде.

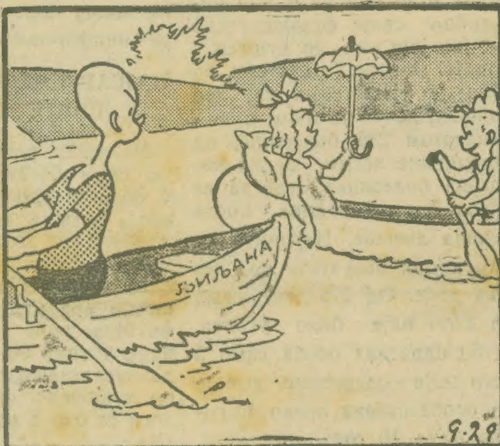
Тризмус је медицински израз и значи шкрипање зубима, грчење доње вилице.

Пагамент је помешани метал, легура. Та реч означава и старо, изломљено сребро припремљено за топљење. Осим тога, пагамент значи кован новац, нарочито ситан. У трговачком смислу пагамент означава плаћање у готову, а затим рок у коме треба извршити плаћање.

БОЉЕ И ТО...

Шиља путовао бродом, кад се наједном дигне бура. Он се, наравно, уплашио и пита капетана:

— Молим вас, да ли је оно земља што се види тамо у даљини?

— Не! Оно је линија хоризонта.

— Па, боље и то него ништа! — рече Шиља сад већ мало спокојније.

ПРИЈАТНА МУЗИКА

Гаја решио да постане чувен музичар, па неуморно вежба на виолини. Кад је ујка Паја ушао у собу и видео шта Гаја ради, изненадио се:

— Па што ми ниси рекао да ћеш данас да свираш? Ја се убих подмазујући сва врата у кући, а никако да пронађем која то шкрипе!

ОБАЗРИВОСТ

Пера Ждера гледа собу за самца, па каже газдарици:

— Ја сам врло миран и учтив човек. Верујте ми, још нисам отишао ни из једног стана а да газдарица није заплакала за мном.

— Шта, заплакала! Е, онда ћете ми давати кирију унапред!

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" Штампарско-издавачко предузеће, Београд, Македонска 31. — Текући рачун број 102-Т-82, пошт. фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 500, полугодишња 250 динара, за иностранство годишња 760, полугодишња 380 динара. Рукописи се не враћају.